

sit semper bonorum. Potest etiam per diem et noctem contemplativa et activa vita intelligi, quæ ambæ continentur in lege Domini.

SERMO LXXIII (123).

De insipientia hominum non timentium nec diligentium Deum.

Dixit insipiens in corde suo: Non est Deus (Psal. xiii, 1). Deus, licet unus sit, et unum sit, tamen non sui varietate, sed animi nostri mutatione, gustantibus nobis diversos videtur habere sapes. Sapit enim timenti, justitiam et potentiam; sapit amanti, bonitatem et misericordiam. Unde et alibi ait idem iste propheta: Semel locutus est Deus, duo hæc audivi; quia potestas Dei est, et tibi, Domine, misericordia (Psal. lxi, 12, 13). Idem quippe est audire hoc, quod gustare; quia utrumque fit una et simplicissima mente. Itaque semel locutus est Deus, quia unum genuit Verbum. Cæterum non per unum Verbum duo hæc audimus sive sapimus, quia potestas Dei est, et tibi, Domine, misericordia. At is quidem penitus insipiens est, cui nec timorem Deus sapit, nec amorem. Discat quantum vult; ego sapientem non dixerim, dum nec timebit, nec diliget Deum. Quomodo enim dixerimus in sapientia consummatum, quem video nec initiatum? Nam initium sapientiæ timor Domini (Psal. cx, 9); consummatio amor: media sibi vindicat spes. Cui ergo nec justitiam sapit Deus per timorem, nec misericordiam per amorem: is plane dicit in corde suo: Non est Deus. Deum enim non putat, quem nec justum, nec pium reputat.

1201 SERMO LXXIV (124).

De corruptione hominum.

Corrupti sunt, et abominabiles facti sunt in studiis suis; non est qui faciat bonum, non est usque ad unum (Psal. xiii, 1). Habet anima corruptionem suam, habet et corpus suam. Corruptio animæ tripartita est; quadripartita est corporis. Corpus siquidem constat ex quatuor elementis: anima vero in triplici vi subsistit. Est enim rationalis, concupiscibilis, irascibilis. Rationalis; cujus sanitas est cognitio veritatis, corrumpitur superbia. Corrupta autem fallitur duobus modis: in cognitione sui et cognitione Dei. Concupiscentiam corrumpit vana gloria, iram invidia. Corruptio corporis dicitur abominatio; et fit quatuor modis, secundum quatuor elementa ex quibus constat. Quatuor enim sunt quæ corpus corrumpunt, curiositas, loquacitas, crudelitas, voluptas. Sunt autem quatuor partes corporis, in quibus singulis maxime vigent singula elementa. Nam in oculis est ignis: in lingua, quæ vocem format, aer: in manibus, quarum proprie tactus est, terra: in membris genitalibus, aqua. Has quatuor partes corrumpit illa quadripartita pestis: oculos scilicet curiositas, linguam loquacitas, manus crudelitas, genitalia voluptas. Sic fiunt homines corrupti et abominabiles, corrupti in anima, abominabiles in corpore; cor-

(123) *Alias*, 36 ex Parvis.

(124) *Alias*, 37 ex Parvis.

(125) *Alias*, 38 ex Parvis.

rupti coram Deo, abominabiles coram hominibus. Non est qui faciat bonum, non est usque ad unum. Quatuor genera sunt hominum, quorum omnium nullum est quod faciat bonum, nisi unum. Quidam enim sunt qui Deum nec intelligunt, nec requirunt; et hi mortui sunt. Alii intelligunt quidem, sed non requirunt; et hi impii sunt. Alii requirunt, non autem intelligunt; et hi fatui sunt. Alii vero et intelligunt, et requirunt; et hi sancti sunt: de quibus solis dici potest quia ipsi sunt qui faciunt bonum.

SERMO LXXV (125).

De penitentia in mortem non differenda.

Multiplicatæ sunt infirmitates eorum, postea accelleraverunt. Quid dissimulant homines in vita sua agere penitentiam, et extrema de confessione præsumunt? Quomodo sub unius horæ articulo revocari posse æstimant omnia animæ membra, ejus concupiscentiæ et desideria per totum mundum sparsa sunt, et ubique terrarum velut quodam visco tenentur? Non dico, ait Dominus, quin et talium salvem aliquos; potens sum enim in momento omnia revocare; sed non congregabo conventicula eorum de sanguinibus (Psal. xv, 4), id est, qui in sanguine perseverant, donec multiplicatis infirmitatibus deserantur a peccatis, antequam deserant ea. Non magna talium conventicula congregabo. Si bene memini, in toto canone Scripturarum unum latronem invenies sic salvatum. Noli ergo huic tam periculosæ expectationi credere temetipsum. Et quidem spiritus non modo ubi vult, sed quando vult, spirat (Joan. iii, 8); nec ei difficile est de subito perfectam dare contritionem cordis, quam vix multo tempore alii consequuntur: sed unde scis quod tunc tibi ita subvenire velit, quem tu interim sic repellis? Benignus quidem est spiritus sapientiæ: sed non liberabit maledictum a labiis suis (Sap. i, 6). Audi quis ille sit: Maledictus qui peccat in spe.

SERMO LXXVI (126).

De necessitate et commendatione divinæ gratiæ.

Prævenisti eum in benedictionibus dulcedinis (Psal. xx, 4). Triplex nobis necessaria est benedictio, præveniens, adjuvans, et consummans. Prima misericordiæ, secunda gratiæ, tertia gloriæ. Prævenit misericordia conversionem, adjuvat gratia conversationem, perficit gloria consummationem. Nisi trinam hanc benedictionem dederit Deus, non poterit dare terra nostra fructum salutis. Neque enim aut inchoare bonum, donec a misericordia præveniamur; aut agere bonum, donec adjuvemur a gratia aut consummari in bono possumus, donec gloria repleamur. Verum in his tribus non immerito dulcius sapit ea, quæ non modo immeritos, 1202 sed et male meritos prævenit: ut dum adhuc filii sumus iræ, et operamur opera mortis, ipse cogitet super nos cogitationes pacis, et ne petentibus quidem, imo et impetentibus (127), non invocantibus,

(126) *Alias*, 39 ex Parvis.

(127) *Alias*, penitentibus quidem, imo et impetentibus.

sed provocantibus; non interpellantibus, sed etiam repellentibus, spiritum bonum, spiritum vitæ, adoptionis spiritum largiatur. Quid illi animæ dulce sapiat, cui misericordia tanta non sapit? Merito proinde benedicto dulcedinis nominatur ea quæ prævenit; quia quæ adjuvat, fortitudinis: quæ consummat, plenitudinis est.

SERMO LXXVII (128).

De varia sorte hominum cognoscentium et non cognoscentium Deum, item cognitorum et non cognitorum a Deo.

Populus quem non cognovi, servivit mihi (Psal. xvii, 45). Non esset magnæ admirationis, si populus a Deo cognitus serviret illi. Cum vero incognitus illi serviat, et in auditu auris obediat, magnæ laudi ascribendum est. Ex hoc genere cognitorum et non cognitorum, et cognoscentium et non cognoscentium, sunt quatuor differentiæ. Quidam enim sunt qui a Deo cognoscuntur, et Deum cognoscunt; alii non cognoscuntur, nec cognoscunt: alii cognoscuntur quidem, sed ipsi non cognoscunt: alii non cognoscuntur, et tamen cognoscunt. Cognoscere Dei, est felicem facere: cognoscere hominis, est gratias agere. Qui ergo cognoscuntur a Deo, et Deum cognoscunt, sancti angeli sunt; qui ab eo felices facti, ejus laudibus semper vacant, et obsequiis deserviunt. Qui nec cognoscuntur, nec cognoscunt, pauperes sunt necessarii; quos nec rerum temporalium copia ditat, nec beatificat servitus divina. Qui autem cognoscuntur sed non cognoscunt, divites sunt hujus sæculi; qui acceptis quidem opibus affluunt, sed carnalibus desideriis hujus sæculi pressi, nunquam ad cælestia cor suspendunt. Qui vero non cognoscuntur et cognoscunt, pauperes sunt voluntarii; quos nec tribulatio, nec angustia, nec alia quæcumque pericula possunt separare a charitate Dei. Et hi nimirum multis modis probantur adversis, durisque fatigantur tribulationibus, sicut scriptum est: Vasa figuli probat fornax, et homines justos tentatio tribulationis (Eccli. xxvii, 6). Ex quorum item persona loquitur psalmus: Deus, Deus, meus, respice in me; quare me dereliquisti? Nunquid non incogniti videntur, qui orant ut respiciantur? Verumtamen licet derelicti videantur, ipsi tamen Deum cognoscunt; et ex persona cognoscentium statim in eodem psalmo subinfertur: Deus meus, clamabo per diem, et non exaudies; et nocte et non ad insipientiam mihi (Psal. xxi, 2, 3). De his ergo vox divina dicit: Populus quem non cognovi, servivit mihi. Ac si aperte diceret angelis suis: Quid, si vos mihi servitis, quos felices facio, quandoquidem illi mihi serviunt, quos in sua paupertate derelinquo? Et quid, si vos mihi obeditis qui faciem meam videtis, cum et illi obediant, qui me tantum audiunt, et non vident? Vident quippe angeli, audiunt homines. Audiunt scilicet et obediant, et quandoque similes angelis facti, me-

(128) *Alias*, 40 ex Parvis.

(129) *Alias*, 42 ex Parvis. Exstat 51 inter Sententias.

reantur ipsi quoque videre. Itaque auditus est meritum videndi visio præmium audiendi. Et prius est audire, videre posterius, sicut scriptum est: Audi, filia, et vide (Psal. xlii, 11). Quisquis ergo in futuro Deum videre desiderat, profecto necesse est ut in præsentem prius Deum audiat, et in auditu auris obediat.

SERMO LXXXVIII (129).

De differentia tabernaculi, atrii, domus.

Tria sunt tabernacula, atria, domus. In tabernaculis sunt omnes justi in carne viventes et laborantes; quia tabernacula laborantium sunt et militantium. Tabernaculum vero habet tectum, sed fundamento caret, et portabile est; quia justi in præsentibus non sunt fundati, sed inquirunt civitatem desursum fundamenta habentem. Fides etiam eorum, quæ est fundamentum, non est in terrenis, sed in Domino. Tectum habent, id est, munimentum gratiæ et protectionem. Atria sunt domui vicina, amplitudinem habentia. In illis sunt animæ sanctæ corporibus exutæ, quæ in latitudine sunt, deposita carnis angustia. Atria habent fundamentum, sed non tectum; quia animæ 1203 quæ in amore Dei sunt, non ruunt, unde stantes erant pedes nostri (Psal. cxxi, 2); sed non habent tectum adhuc expectantes augmentum, quod non erit nisi in resurrectione corporum suorum. Post ipsam sane resurrectionem cum angelis erunt in domo quæ habet fundamentum et tectum. Fundamentum est stabilitas æternæ beatitudinis, tectum consummatio et perfectio ipsius.

SERMO LXXXIX (130).

De voluntate Deo semper et in omnibus subjicienda.

Paratum cor meum, Deus, paratum cor meum (Psal. lvi, 8). Via regia, fratres, nec ad dexteram declinat, nec ad sinistram. Porro invenire est hominem semel quidem paratum, non quidem secundo. Si dixerit ei Deus, Ejice ancillam et filium ejus (Gen. xxi, 10), dico autem opera carnis, non cunctatur. Si dixerit, Immola mihi filium tuum quem diligis Isaac (Gen. xxii, 2), hoc plane jam patienter audire non potest, ut fraternæ utilitatis aut unitatis gratia, spiritualis sustinere videatur studii detrimenta. Quidni abiciat facile servus Christi, quidquid ad corpoream pertineat voluptatem? At vero spirituali jucunditate æquanimiter fraudari, quando aut obedientia cogit, aut fraternæ charitatis ratio postulat, hoc plane magnum, et Deo gratum offerre est holocaustum. Memento tamen, non Isaac in hoc sacrificio, sed arietem contumaciæ jugulari.

SERMO LXXX (131).

De multiplici unitate.

1. *Ecce quam bonum et quam jucundum habitare fratres in unum (Psal. cxxxii, 1). Est unitas naturalis, unitas carnalis, unitas virtualis, unitas moralis, unitas spiritualis, unitas socialis, unitas personalis, unitas principalis. Unitas carnalis est inter corpus et animam. Unites carnalis inter virum et*

(130) *Alias*, 43 ex Parvis.

(131) *Alias*, 44 ex Parvis.

mulierem, de qua dictum est : *Erunt duo in carne una* (Gen. ii, 24). Unitas virtualis est, quæ hominæ sibi ipsi conjungit, ut non per diversa effluat, sed cum Propheta, unam petat a Domino (Psal. xxvi, 4). Unitas moralis est quæ nos conjungit proximo. Unde Psalmista : *Qui habitare facit unius moris in domo* (Psal. lxxvii, 7). Unitas spiritualis est, quæ nos conjungit Deo. Unde Apostolus : *Qui adhæret Deo, unus spiritus est* (I Cor. vi, 17). Unitas socialis inter angelos, quibus omnimodis idem velle est, idem nolle. Unitas personalis in Christo. Unitas principalis, quæ et substantialis, est in Trinitate.

2. *Ecce quam bonum et quam jucundum.* Sunt quædam bona, et jucunda : sunt quædam nec bona, nec jucunda ; sunt quædam bona, et non jucunda ; sunt quædam jucunda, et non bona. De bonis et non jucundis pervenitur ad bona et jucunda. De jucundis et non bonis pervenitur ad non bona et non jucunda. Bona et non jucunda sunt continentia, patientia, disciplina. Jucunda et non bona, voluptas, curiositas, et vanitas. Nec bona nec jucunda, invidia, tristitia, acedia. Bona et jucunda, honestas, charitas et puritas. Ad hoc bonum et jucundum obtinendum necessaria est unitas virtualis, et unitas moralis. Primam disturbant pusillanimitas et levitas. Pusillanimitas facit propositum relinquere, levitas mutare. Alteram obstinatio, suspicio et simulatio disturbant. Obstinatio non recipit proximum, suspicio non credit proximo, simulatio non se jungit proximo. Spes æternorum expellit pusillanimitatem, humilis obedientia levitatem. Obstinatio humilitate, suspicio et simulatio charitate pelluntur.

SERMO LXXXI (132).

De laudatione Dei in ore peccatoris.

Non est speciosa laus in ore peccatoris (Eccli. xv, 9). Etiam quæ est in ore peccatoris pœnitentis, non videtur speciosa ; quia adhuc de peccati recordatione et memoria confusionem patitur, et frequenter inde compungitur. Sed tamen in eo est utilis et fructuosa confessio, etsi non speciosa decoraque laudatio. Postquam vero de beneficiis Dei proficiens adhæret divinæ laudi, et in ea assidue delectatur et proficit, ita ut nihil aliud placeat ei, tunc in ore ejus est speciosa laus Dei : ad similitudinem agricolæ, qui dum stercoreat agrum suum, totus **1201** in luto est et stercoribus, et non est pulcher labor ejus, etsi sit fructuosus ; quando colligit manipulos sagittis, tunc labor est speciosus et dulcis.

SERMO LXXXII (133).

De diligenti custodia cordis.

1. *Omni custodia serva cor tuum, quia ex ipso vita procedit* (Prov. iv, 23). Duobus autem modis vita a corde procedit : aut quia corde creditur ad justitiam (Rom. x, 10) ; et justus ex fide vivit (Rom. i, 17) ; et fide mundatur cor (Act. xv, 9) ; et mundo corde Deus videtur (Matth. v, 8), id est agnoscitur ; et hæc est vita æterna, ut cognoscant te unum

(132) *Alias*, 45 ex Parvis.

(133) *Alias*, 46 ex Parvis.

Deum, et quem misisti Jesum Christum (Joan. xvii, 3) : aut quia Christus vita nostra, qui nunc per fidem habitat in cordibus nostris (Ephes. iii, 17), erit cum apparebit, et nos cum ipso apparebimus in gloria (Coloss. iii, 4) ; et qui nunc latet in corde, tunc quasi de corde ad corpus procedet, quando reformabit corpus humilitatis nostræ, configuratum corpori claritatis suæ (Philipp. iii, 21). Unde et alius apostolus ait : *Nunc filii Dei sumus, et nondum apparuit quid erimus* (I Joan. iii, 2).

2. Sed considerandum est quomodo dicat, *Omni custodia serva cor tuum.* Solent dicere homines hujus sæculi : Bonum castellum custodit, qui corpus suum custodit. Nos autem non sic : sed sterquilinum vile custodit, qui custodit corpus suum, Apostolo teste, *Quoniam qui seminavit in carne, de carne metet corruptionem ; qui vero, inquit, in spiritu, de spiritu metet vitam æternam* (Galat. vi, 8). Ac si dicat, colendum, custodiendum magis animæ castrum, quoniam æterna ex ipso vita procedit. Sed castrum istud in terra inimicorum situm undique impugnatur ; et ideoque omni custodia, id est ex omni parte, vigilantia sollicitudine est muniendum, inferius, superius, ante et retro, a dextris et sinistris. Inferius impugnat concupiscentia carnis, quæ militat adversus animam ; quia caro concupiscit adversus spiritum. Superius imminet judicium Dei : horrendum est enim incidere in manus Dei viventis (Hebr. x, 31). Sollicite satis hæc parte cor suum custodierat, qui dicebat : *Semper enim quasi tumentes super me fluctus timui Deum* (Job. xxvi, 23). Retro mortifera delectatio est, quæ oritur ex recordatione præteritorum peccatorum : ante, instantia tentationum : a sinistris vero arrogantium fratrum et murmurantium inquietudo : a dextris obedientium fratrum devotio. Possunt enim hi quoque, nisi caveatur, duobus nocere modis : aut bonis eorum actibus invidendo, aut singularem gratiam æmulando.

3. Vigilet ergo adversus carnem rigor disciplinæ : contra judicium Dei, judicium propriæ confessionis ; et hoc sit duplex, manifestum de manifestis, occultum de occultis. Unde ait Apostolus : *Si nosmetipsos diducemus, non utique judicemur* (I Cor. xi, 31). Contra delectationem, quæ procedit de recordatione præteritorum peccatorum, frequentia lectionis : contra instantiam tentationis, instantia supplicis orationis : contra fratrum inquietudinem, patientia et compassio : adversus obedientium fratrum fervorem, congratulatio et discretio. Congratulatio enim expellit individiam, discretio nimiam æmulationem.

SERMO LXXXIII (134).

De laude humana caute recipienda.

Mel invenisti ? noli multum comedere, ne forte satiatus evomas illud (Prov. xxv, 16). Potest non incongrue hoc loco mellis nomine favor humanæ laudis intelligi : meritoque non ab omni, sed immo-

(134) *Alias*, 47 ex Parvis.

derato mellis hujus edulio prohibemur. Est enim cum utiliter humanas laudes recipimus, fraternæ duntaxat intuitu charitatis, et ad salutem eorum qui nobis propterea facilius acquiescunt. Hæc ergo parcitate servata, mellis hujus moderata comestio non nocebit. Si quid vero amplius est, a malo est, et in perniciem convertetur. Invenio enim melle immoderatus vescitur, quisquis apponens omnino cor suum, favore humanæ laudis inflatur, incrassatur, impingatur : a quo se Propheta sanctus custodiri deprecatur a Domino, non quidem mellis, sed olei satis **1205** vicina appellatione ipsum quem prædiximus favorem exprimens, ubi ait : *Oleum autem peccatoris non impinguet caput meum* (Psal. cxi, 5). Vis nosse quando evomat immoderatus epulatur mellis edulium, quod usque ad satietatem sumens, modum parcitatis excessit ? Tunc sine dubio laudes, quibus satiabatur, non alium fructum quærens, sed favore ipso contentus humano ; tunc, inquam, multa cum anxietate evomit, quod cum perniciosa delectatione comedit, cum alium quemlibet laudari audiens invidia contabescit. Mens enim dedita vanitati, et arrogantia tumens, laudem alterius, suam reputat vituperationem.

SERMO LXXXIV (135).

De constantia adversus diabolum tentantem.

1. Duo loca sunt animæ rationalis ; inferior, quem regit ; et superior, in quo requiescit. Inferior, quem regit, corpus ; superior, in quo quiescit, Deus. De utroque potest recte intelligi quod scriptum est, *Si ascenderit super te spiritus potestatem habentis, locum tuum ne dimiseris* (Eccli. x, 4) : vel inferiorem scilicet, regendo ; vel superiorem, quiescendo. Sed hoc quod prius dixi, convenit rudibus adhuc et imperfectis, quibus loquitur Apostolus : *Humanum dico propter infirmitatem carnis vestræ. Sicut enim exhibuistis membra vestra servire immunditiæ et iniquitati ad iniquitatem, ita nunc exhibete membra vestra servire justitiæ in sanctificationem* (Rom. vi, 19). Habet quippe anima tria facere in corpore, vivificare, sensificare, regere. Sed sive auferatur vita, sive sensus perturbetur, de neutro condemnatur. Sin vero tentatori victa succumbit, hoc illi ad peccatum reputatur. Dicitur ei ergo ne ascendente super eam spiritu, locum suum deserat, hoc est, ne ingruente tentatione membra sua arma iniquitatis peccato exhibeat.

2. Notandum autem quod dicitur, *Si ascenderit super te spiritus potestatem habentis.* Nihil quippe adversus nos malignus spiritus potest, nisi missus aut permissus. Unde cum ejus sit voluntas semper mala, nunquam potestas est nisi justa. Nam voluntas quidem mala ex se ipso sibi inest, potestatem vero non aliunde quam a Deo habet. Quam tamen potestatem semper moderatur Dominus, ne scilicet ex nequitia voluntatis plus puniat, quam eorum exigunt merita qui puniuntur. Et hæc de inferiori loco

(135) *Alias*, 43 ex Parvis.

(136) *Alias*, 49 ex Parvis.

dicta sint. Cæterum de superiori hoc intelligitur, ne quietem mentis, quam in Deo habet, tentante diabolo deserat, sed undecunque ille tentaverit ipsa in Deo fixa constanter in tranquillitate permaneat. Hæc posterior sententia convenit perfectis qui cum Elia dicere possunt, *Vivit Dominus Deus Israel, in cujus conspectu sto* (IV Reg. iii, 14) : et illud de Joanne apostolo, *quia sicut ille est nos sumus in hoc mundo* (I Joan. iv, 17). Hæc, inquam, sententia convenit perfectis, qui jam in sua conversatione quodam modo imitantur statum æternitatis.

SERMO LXXXV (136).

De casu animæ irretractabili.

Sive ad austrum, sive ad aquilonem arbor ceciderit, ibi erit (Eccli. xi, 3). Austri calor et lenitas in sacra Scriptura bonam solet habere significationem ab aquilone vero panditur omne malum (Jerem. i, 14). Porro homines sicut arbores vidit aliquis (Marc. viii, 24). Exciditur autem arbor in morte : et quocunque ceciderit ; ibi erit, quia ibi te iudicabit Deus ubi invenerit. Ibi inquam erit immutabiliter et irretractabiliter. Videat quo casura sit antequam cadat ; quia postquam ceciderit non adjiciet ut resurgat, sed nec ut se vertat. Quo vero casura sit arbor, si scire volueris, ramos ejus attende. Unde major est copia ramorum et ponderosior, inde casuram ne dubites, si tamen fuerit tunc excisa. Rami nostri, desideria nostra sunt : quinus ad austrum extendimur, si spiritualia fuerint ; si carnalia, ad aquilonem. Quæ vero præponderent, medium corpus indicat. Ea namque præponderant quæ, secum traxerint corpus. Sic enim est corpus nostrum inter spiritum cui servire debet, et carnalia desideria quæ militant adversus animam, sive potestates tenebrarum, ac si vacca sit inter raptorem et rusticum constituta. Quidquid ille, minetur, **1206** quidquid intendat, si vaccam non duxerit, rusticus vicit. Sic quantumcunque sæviat malignus, quantumcunque prava desideria crucient : si vas suum sibi vindicat anima, vicisse credenda est, ut quemadmodum ait Apostolus, *Non regnet peccatum in nostro mortali corpore* : sed sicut exhibuimus membra nostra servire iniquitati ad iniquitatem, sic exhibeamus servire justitiæ in sanctificationem (Rom. vi, 12, 19).

SERMO LXXXVI (137).

De creatione in certo pondere, mensura et numero.

1. *Omnia fecisti in pondere, et mensura et numero* (Sap. ix, 21). Ad differentiam ipsius divinæ essentiæ dictum est. Creaturæ enim in pondere, et mensura et numero factæ sunt : solus Creator his omnibus caret. Pondus in dignitate rei consideratur. In pondere igitur facta est, quæ rei sui generis est comparanda, aut secundum majus, aut secundum minus, aut secundum æquale. Pondus habet, quæ quanti valeat æstimari potest. Mensura vero in loco et tempore consideratur. Quod si locum solum accipimus corporalem, incorporeorum mensura in tem-

(137) *Alias*, 51 ex Parvis ; 50 inter Sententias.

pore erit, et non in loco. Neque enim anima in loco potest esse corporeo; nec corpus, de quo magis videtur, locus animæ est. Quomodo enim corpore clauditur, quæ sic vegetat exteriora, sicut interiora. Sic est, in superficie cutis, sicut in visceribus intimis.

2. Sicut ex affectione carnali et consuetudine corporum sic errat anima, ut se ipsam nesciat nisi corpoream cogitare. Ubi est enim thesaurus ejus, ibi est et cor (Matth. vi, 21). Hoc sapit quod diligit. Affectionibus siquidem obligata et illiã terrenis, suam ipsius faciem considerare non potest. Infixa est in limo profundi et se ipsam non videt sed putat formam suam esse luteam illam quam portat imaginem. Sed omnino aliter est: et aliter consideratur mensura animæ secundum locum. Locus si quidem unicuique rei, finis est suæ substantiæ. Substantia vero animæ in ratione in memoria in consilio, in iudicio, cæterisque similibus est: quæ omnia suo quoque fine clauduntur. In mensura est ergo factus omois spiritus, præter divinum: quia et ratio ejus et memoria et cætera omnia suam habent mensuram. In numero facta sunt omnia, vel secundum parvum compositionem ut sunt corpora vel secundum varietatem et mutabilitatem, ut sunt etiam incorporea. Solus Deus est in quem nec pondus, nec mensura cadit omnino nec numerus. Unus Deus est non habet sui generis cui valeat comparari. Unus est et solus ipse penitus inæstimabilis, æternus quoque et immensus, indivisus et omnino invariabilis.

SERMO LXXXVII (138).

De osculo sponsi seu gratia contemplationis.

1. *Osculetur me osculo oris sui* (Cant. i, 1). Tria sunt oscula: primum, pedum; secundum, manuum; tertium, oris. Cum primo convertimur, pedes Domini osculamur. Duo autem sunt pedes Domini, misericordia et veritas. Hunc utrumque pedem Deus convertentium cordibus imprimit et utrumque pedem peccator quisque, si vere convertitur amplectitur. Si enim solam misericordiam sine veritate reciperet per præsumptionem caderet. Rursus si veritatem sine misericordia reciperet nihilominus per desperationem periret. Sed ut fiat salvus ad utrumque pedem humiliter provolvitur ut per veritatem peccata damnet et per misericordiam veniam speret: et hoc primum osculum. Secundum osculum fit, cum primum ad bona opera consurgimus. Tunc manus Domini osculamur, cum ei nostra bona opera offerimus, vel cum ab eo virtutum dona recipimus. At vero tertium osculum tunc fit, cum jam consumpto luctu pœnitentiæ jam acceptis virtutum donis, mens cœlesti desiderio inspirata, ad secreta interioris cubiculi gaudia impatiens amoris introduci desiderat: cum dulcibus suspiriis vocem animi interrumptibus pio cordis affectu decantat. *Vultum tuum Domine requiram* (Psal. xxvi, 8). Et ita ex vehementi desiderio fit ei præsens Sponsus, quem sic amat, **1207** quem sic affectat cui sic suspirat

(148) Alias, 52 ex Parvis.

Primum itaque osculum fit in remissione peccatorum, et dicitur propitiatorium. Secundum fit in donis virtutum, et vocatur munerarium. Tertium fit in contemplatione cœlestium, et vocatur contemplatorium.

2. Sciendum est autem esse duo genera contemplationis. Quidam enim sunt qui ascendunt, et cadunt; alii vero qui rapiuntur, et descendunt. Ascendunt sicut illi, de quibus scriptum est. *Cum cognovissent Deum, non sicut Deum glorificaverunt, aut gratias egerunt*. Gratias non egerunt, quia viribus suis et ingenio tribuerunt quod Deus revelavit illis. Ideo sequitur casus eorum: *et evanuerunt in cogitationibus suis*. Dicentes enim se esse sapientes, stulti facti sunt

(Rom. i, 21, 22). Electi vero rapiuntur, sicut Paulus et sui similes. Sed et descendunt, ut ea quæ per excessum mentis viderint, loquantur parvulis: eo sane modo quo capiantur ab ipsis. Rapitur Paulus cum dicit: *Sive mente excedimus, Deo*. Descendit cum dicit: *Sive sobrii sumus, vobis* (II Cor. v, 13). Hoc posteriori genere contemplationis rapi desiderat anima perfecta in castissimos amplexus Sponsi sui, dicens: *Osculetur me osculo oris sui*. Ac si diceret: Ego non viribus meis, non industria, non meritis ad contemplanda gaudia Domini mei assurgere valeo: sed ipse *osculetur me osculo oris sui*, id est ejus gratia fiat; non per doctrinam, non per naturam, sed per gratiam suam *osculetur me osculo oris sui*. Miro autem modo gratiam operantis, et opus, et modum operis eleganter expressit. Cum enim dicit, *osculetur*, operantis gratia monstratur: cum autem supponit, *osculo*, ipsum opus, id est contemplatio, designatur; cum vero adjungit, *oris sui*, modum operis, scilicet quo fiat contemplatio, evidenter expressit. Per os quippe Verbum intelligitur.

3. Fit autem contemplatio ex condensatione Verbi Dei ad humanam naturam per gratiam, et exaltationem humanæ naturæ ad ipsum Verbum per divinum amorem. Nec absurdum cuiquam videri debet, si in contemplatione Verbi Dei hæc ita distinguamus: cum ejusdem quoque Verbi Dei incarnationem eodem ordine factam Evangelium testetur. Ibi etenim gratia præmittitur, cum ab angelo Virgo salutatur: *Ave, inquit, gratia plena*. Etenim cujus sit, et quanta sit ipsa gratia, subiungit, dicens: *Domine tecum*. Opus etiam ejusdem gratiæ subinfertur, cum dicitur: *Benedictus fructus ventris tui*. Fructus namque ventris tui, incarnatio est Verbi. Modus vero tanti operis edocetur, ubi dicitur: *Spiritus sanctus superveniet in te, et virtus Altissimi obumbrabit tibi* (Luc. i, 28, 35). In quibus operibus Verbi, sive his quæ de Evangelio protulimus, sive his quæ de Canticis canticorum exposuimus, manifeste stat, et istam scilicet incarnationem ex sola ubertate divini gratiæ esse factam; nec illam, id est contemplationem, quandoque humana voluntate, sed divino tantum munere provenire posse.

4. Et notandum, quod hæc ipso contemplatio tribus modis pro diverso statu temporum distinguitur. Et primo quidem vocatur cibus; secundo, potus; tertio, ebrietas. Unde et in consequentibus electi quoque voce Sponsi invitantur, dicens: *Comedite, amici, et bibite, et inebriamini, charissimi* (Cant. v, 1). Prius comedunt, dum in carne adhuc corruptibili degunt. Postmodum vero corpore exuti, et in cœlum translati, jam bibere dicuntur eadem quæ prius comederant; quia jam per speciem contemplantur sine labore, quæ prius per fidem crediderant, dum in corpore positi peregrinarentur a Domino, et in sudore vultus sui vescerentur pane suo: sicut et nos facilius suminus ea quæ bibimus, quam illa quæ mandimus; quia in illis nonnullus labor, in his levis est transitus. In hoc ergo statu positi sancti bibere quidem possunt, sed inebriari non possunt; quoniam a perfectissima contemplatione divinitatis quodam modo retardantur, dum adhuc resurrectionem sui corporis in fine sæculi præstolantur. Qua facta ita corpus menti, et Deo mens inhærebit, ut jam deinceps nihil sit, quo ab interna ebrietate contemplationis revocari possit. Prima itaque invitatione qui comedunt, **1208** vocantur amici, id est chari; in secunda quia bibunt, chariores; in tertia quia inebriantur, charissimi.

5. *Quia meliora sunt ubera tua vino* (Cant. i, 1). Duo sunt ubera sponsæ, unum congratulationis, alterum compassionis. Unde Apostolus his duobus parvulus fovens: *Gaudere, ait, cum gaudentibus flere cum flentibus* (Rom. xii, 15). Vinum accipitur desiderium sæculare, de quo scriptum est: *Fel draconum vinum eorum, et venenum aspidum insanabile* (Deut. xxxii, 33).

6. *Fragrantia unguentis optimis* (Cant. i, 2): inquit quod aliqua sunt unguenta bona, aliqua meliora, quibus omnibus superferantur hæc optima. Dicamus ergo tria genera esse unguentorum. Primum fit de recordatione peccatorum, cum pro ipsis compungimur, et veniam petimus. Et hoc unguentum bonum est, quia cor contritum et humiliatum Deus non spernit (Psal. l, 19). Effunditur autem ad pedes Domini, ibique remunerationem accipit, scilicet remissionem peccatorum, cum Dominus dicit: *Remittuntur ei peccata multa, quoniam dilexit multum* (Luc. vii, 47). Secundum unguentum fit de recordatione beneficiorum Dei. Et hoc recte ad caput effunditur; quia virtutes non nisi ad Deum, a quo sunt, referuntur. Hoc autem unguentum jam charius est; quia de hoc scriptum est: *Ut quid perditio ista unguenti facta est? Poterat enim vendari plusquam trecentis denariis, et dari pauperibus*. Sed hanc perditionem approbat Dominus, cum dicit: *Sinite eam. Quid illi molesti estis? Pauperes enim semper habetis vobiscum, me autem non semper habebitis*. Non solum approbat, sed etiam remunerat, cum dicit: *Amen dico vobis, ubicunque prædicatum fuerit hoc Evangelium in toto mundo, dicetur et quod hæc fecit in memoriam ejus* (Matth. xxvi, 8-13; Marc. xiv, 4, 9).

Tertium ergo unguentum componitur de pretiosis aromatibus, sicut de quibusdam sanctis mulieribus scriptum est quod *emerunt aromata, ut venientes ungerent Jesum* (Marc. xvi, 1). Sed hujus tertii unguenti non fit aliqua effusio vel perditio; quia noluit Dominus illud super corpus suum mortuum effundi, sed servari vivo corpori suo, id est Ecclesiæ sanctæ, cui nimirum mulieres, quæ cum unguentis venerant, mittuntur resurrectionem evangelizare. Primum itaque unguentum vocatur unguentum compunctionis, et absumitur igne contritionis; secundum, devotionis, et absumitur igne charitatis; tertium vocatur unguentum pietatis, quod non absumitur, sed integrum conservatur.

SERMO LXXXVIII (139).

De recto usu donorum Dei.

1. Sicut de Christo duo sunt, unum nobis incognitum, scilicet generatio divina, de qua scriptum est: *Generationem ejus quis enarrabit?* (Isa. liii, 8.) alterum cognitum, ut generatio vel opera humana: ita etiam de Spiritu sancto aliud ejus nostris est mentibus occultum, scilicet, quomodo procedat a Patre et Filio, cum sit æqualis et cœternus eidem Patri et Filio; aliud vero ipso docente manifestum, videlicet quibus modis operetur gratiam suam in nobis. Duplex quippe est operatio sancti Spiritus. Operatur enim in nobis aliud propter nos; aliud propter proximos. Propter nos, id est propter utilitatem nostram, operatur in nobis primo compunctionem, consumendo peccata: secundo, devotionem, ungerendo et sanando vulnera: tertio, creando intellectum, tanquam pane confirmat nos et roborat: quarto, hæc ipsa multiplicius augendo, et amorem infundendo, quasi vino inebriat. Cætera charismata, id est sapientiæ consilia, et hujusmodi, dantur nobis ad utilitatem aliorum. Unde Apostolus cum de distributione donorum loqueretur, non ait simpliciter, *Alii datur sapientia*, alii scientia; sed addidit dicens, *sermo scientiæ, sermo sapientiæ* (I Cor. xii, 8): ut ostenderet quod hujusmodi dona propter alios dantur, scilicet ut alii ædificentur.

2. In quibus operibus cavendum est duplex periculum: ne vel illa quæ dantur propter nos, dividamus proximis; vel illa quæ propter proximos, reservemus **1209** nobis. Si enim quæ pro utilitate aliorum accepimus, retinemus tantum nobis, charitatem non habemus, et dicitur nobis: *Sapientia abscondita, et thesaurus invisus, quæ utilitas in utrisque?* (Eccli. xx, 32.) Rursus si de donis Dei velimus innotescere hominibus, non Deo in oculis cordis placere, humilitatem perdimus, et merito illa voce increpamur: *Quid habes quod non accepisti?* (I Cor. iv, 7.) Sic utroque modo periclitamur, hinc humilitatem, illinc amittendo charitatem. Et quis sine humilitate et charitate potest salvus fieri? Rectus ergo profectus nostri ordo est, ut illis donis, scilicet compunctione et cæteris, studeamus impleri primum; deinde, si per gratiam Spiritus sancti cætera supercreeverint, id

(139) Alias, 53 ex Parvis.

est sapientia et scientia, curemus illa proximis par-
tiri. Ita sane obtinebimus illud Spiritus sancti do-
num, quod vocatur discretio spirituum, si et ea quæ
nobis tantum congruunt, nobis reservemus, et ea
quæ ad aliorum utilitatem conferuntur, nobis largiamur
et proximis.

SERMO LXXXIX (140).

De osculo a sponsa desiderato, id est Spiritu sancto.

1. *Osculetur me osculo oris sui* (Cant. i, 1). Os Pa-
tris intelligitur Filius. *Nemo autem novit Filium,*
nisi Pater; et nemo novit Patrem, nisi Filius, et cui
voluerit Filius revelare (Matth. xi, 27). At vero cui-
cumque fit ista revelatio, sive Patris, sive Filii, non
fit nisi per Spiritum sanctum. Hinc est quod cum
Petrus dixisset Domino: *Tu es Christus Filius Dei*
vivi, ille respondit: *Beatus es Simon Bar Jona*, quod
interpretatur, *Filius columbæ; quia caro et sanguis*
non revelavit tibi, sed Pater meus qui est in cælis
(Matth. xvi, 16, 17). Et Apostolus cum præmisisset,
quod *oculus non vidit, et auris non audivit, et cætera,*
statim subjunxit, *nobis autem revelavit Deus per Spi-*
ritum suum (I Cor. ii, 9, 10). Videtur ergo sponsa
gratiam habere Spiritus sancti, per quam cognoscat
Filium æqualem Patri. Nec dicit, *Osculetur me ore*
suo, quod solius Filii est dicere, non cujusquam crea-
turæ, quippe quæ nullo modo potest esse æqualis
Patri: sed, *osculo oris sui*. Porro osculum commune
est osculantis et osculati. Si igitur se invicem oscu-
lantur Pater et Filius, quid est eorum osculum nisi
Spiritus sanctus?

2. Hoc itaque flagrat sponsa osculari: *Osculetur*
me, inquit, *osculo oris sui*. Hoc osculum testatur
etiam Paulus eam accepisse, cum dicit: *Quoniam*
estis filii, misit Deus Spiritum Filii sui in corda
nostra, clamantem, Abba, Pater (Galat. iv, 6). Hoc
osculum pollicebatur et ipse Salvator, cum ad in-
stantiam orationis exhortaretur discipulos: *Si vos,*
inquit, cum sitis mali, nostis bona data dare filiis,
vestris, quanto magis Pater vester qui in cælis est,
dabit bona, id est Spiritum bonum, petentibus se
(Matth. vii, 11; Luc. xi, 13). Ex hujus osculi im-
pressionem suscipit anima rationalis ab ipso Sponso
suo, Verbo Dei, cognitionem, et amorem veritatis,
quæ duo quasi labia imprimit ei ipsa Dei virtus et
Dei sapientia. Siquidem sapientia cognitionem, virtus
confert amorem. Habet et ipsa anima similiter duo
labia, quibus osculatur Sponsam suam, id est ratio-
nem et voluntatem. Rationis est percipere sapien-
tiam, voluntatis virtutem. Si sola ratio percipiat sa-
pientiam cognitionem, et voluntas non habeat virtutis
amorem, non est plenum osculum; aut si sola volun-
tas obtineat amorem, et ratio minime percipiat
cognitionem, nihilominus est semiplenum. Tunc vero
plenum et perfectum est, quando et sapientia illus-
trat rationem, et virtus afficit voluntatem.

(140) Alias, 54 ex Parvis.

(141) Sermonibus 55 et 56 ex Parvis inter Sen-
tentias rejectis, hic ex 57 et 58 conflatus est, exstant-

SERMO XC (141).

De triplici unguento, compunctionis, devotionis,
pietatis.

1. Duo sunt pedes Dei, misericordia et iudicium.
His circuit et perambulat jugiter spirituales mentes,
exsultans ut gigas ad currendam viam (Psal. xviii,
6); si tamen tales sunt, de quibus merito dicat. *Ha-*
bitabo in illis, et deambulabo in eis (II Cor. vi, 16).
Hos ergo pedes primo ungit anima peccatrix illo
primo unguento, quod dicitur compunctionis. **1210**
Denique Maria, quæ peccatrix erat, unxit pedes
Jesu. Nec mediocre sane unguentum hoc videatur,
de quo scriptum est: *Et domus impleta est ex odore*
unguenti (Joan. xii, 3). Nec mirum, cum etiam in
cælestibus sentiatur hujusmodi unguenti fragrantia,

Veritate attestante quæ ait: *Gaudium est angelis*
Dei super uno peccatore pœnitentiam agente (Luc. xv,
10). Verum quantumlibet unguentum hoc pretiosum
videatur, tamen comparatum alteri, quod appellatur
devotionis, et conficitur ex memoria beneficiorum
divinorum, quo et ungitur caput Domini, vile et
nullius pretii intelligitur. Denique de illo dicitur.
Cor contritum et humiliatum, Deus non despicies
(Psal. l, 19): de isto vero, *Sacrificium laudis hono-*
rificabit me (Psal. xlix, 23). Caput ex eo ungitur,
cum de suis donis Deo gratias agis; siquidem caput Chri-
sti, Deus (I Cor. xi, 3). Deitas ergo in Christo tan-
gitur, quoties ad laudem ipsius ejus beneficia memo-
ramus: sicut non tam deitas quam humanitas ne-
cesse est ut cogitetur, cum non ejus dona, sed nostra
peccata recordamur.

2. Nam in carnis assumptione duos illos pedes
ad hoc accepisse cognoscitur, id est misericordiam
et iudicium, ut peccator, qui ad caput, id est ad
deitatem, accessum non habebat, ad pedes, id est ad
humanitatem, accederet. Nisi enim pes ille, quem
diximus misericordiam, ad hominem assumptum
pertineret, Paulus de illo non diceret: *Tentatum*
autem per omnia pro similitudine absque peccato, ut
misericos feret (Hebr. iv, 15). Et nisi iudicium
æque ad hominem pertineret, ipse homo Deus de
se ipso non dixisset: *Et potestatem dedit ei judi-*
cium facere, quia filius hominis est (Joan. v, 27).

Itaque ad hos pedes Viri doloris, et scientis infirmita-
tem, peccator accedere non dubitans, fidenter loquitur:
Nunc autem cum fiducia accedimus ad thronum gra-
tiae. Non enim habemus Pontificem qui non sciat com-
pati infirmitatibus nostris (Hebr. iv, 16, 15). Pecca-
trix ergo ad pedes, justa ad unguendum caput acce-
dit. Tanto autem unguentum capitis illo alio, quod
pedibus apponitur, pretiosius est æstimandum,
quanto species quibus conficitur, illis constat esse
pretiosiores. Has quippe facile et absque labore in
nostra regione reperimus. Peccatores siquidem om-
nes sumus. Porro illas difficile ac de longinquo

que ad verbum in tractatu de Amore, a. ii, 5, quem
habes tomo V.

valde, utpote de paradiso Dei, asportatas suscipi-
mus. Omne enim datum optimum, et omne donum
perfectum desursum est, descendens a Patre lumi-
num (Jac. i, 17). Quid denique hujusmodi un-
guento excellentius, de cujus effusione etiam Apo-
stoli murmurasse dicuntur, dicentes: *Utquid perdi-*
tio hæc? potuit enim venundari, et dari pauperibus.

3. Sed et nunc quoque cum forte videtur quispiam
vacare Deo, tantæque devotionis et gratiæ, ut merito
credatur ungere caput Christi, persistens jugiter in
sancta quiete, et gratiarum actione, et divinæ de-
lectatione devotionis, non desunt qui hoc perditio-
nem dicant, et justo, ut sibi videtur, murmure con-
queruntur, quod is qui pluribus prodesse poterat,
quiescat sibi: non quod sanctitati invadeant, sed
quod provideant charitati. Cæterum ipsa charitas
Deus hujusmodi animæ plerumque parit, quam
videt spiritualibus studiis delectari, maximeque si
talem eam noverit, quæ adhuc pusillanimitate et
imbecillitate ut mulier sit, et needum in verum per-
fectum profecerit. Quod utique melius ipse discernit
qui intuetur cor, quam homines qui in facie tantum
videant, et secundum faciem judicant, cum videlicet
minime attendunt, non esse ejusdem facilitatis de-
vote quiescere, et fructuose occupari; humiliter
subesse, et utiliter præesse; regi sine querela, et
regere sine culpa; obedire sponte, et imperare di-
screte; bonum denique esse inter bonos, et bonum
inter malos; imo etiam esse pacatum inter filios
pacis, et his qui oderunt pacem exhiberi pacificum.

Sciens ergo Jesus qui sint, quive non sint idonei
implicari curis pro tali delicata anima, quam pro
sui adhuc teneritudine tractandis negotiis minus
sufficere sentit adversus aliud sentientes, et ob hoc
ejus quietem, tanquam infructuosam, bono quidem
zelo, sed non secundum scientiam insimulantes, ipso
respondet effectu: *Quid molesti estis huic*
mulieri? Nam etsi (quod fatendum est) melius est ad
quod illam trahere tentatis, bonum tamen opus est
quod operata est in me. Sinite eam interim operari
bonum quod potest. Novi enim ego quod adhuc
mulier sit. Cum autem mutatione dexteræ Excelsi
de muliere factus fuerit vir (quod et me, quando
tamen erit, latere non poterit, quia me provocante
promovebitur, me quoque servante tenebitur), tunc
melior erit iniquitas viri, quam nunc benefaciens
mulier (Eccli. xlii, 14). Unde et illud melius spero.
Nec reputo perditionem unguenti hujus effusionem,
in quo et mulieris devotio designatur, et mea præ-
figuratur sepultura. Huc accedit, quod tam late
suam fragrantiam circumquaque diffundit: quare
ubicunque prædicatum fuerit hoc Evangelium, dici
etiam habeat quod et hæc fecit in ejus commemora-
tionem (Matth. xxvi, 8-13).

4. Jam ad tertium unguentum accedamus. Sane
in duorum præmissorum alterutra collatione, priore
sequens absque omni ambiguitate cognoscitur esse

(142) Constat ex Parvis sermonibus 60 et 61.

melius, longeque excellentius. Illud autem mirum vi-
detur si tertium aliquod inveniri queat, quod ambobus
jure debeat anteponi, juxta quod optimum unguen-
tum sponsa sua redolere ubera gloriatur. Alioquin
optima non sunt, si non vincunt et meliora: sicut
et meliora veraciter non dicuntur, nisi quæ superant
bona. Porro tantæ excellentiæ unguentum illud se-
cundum, quod caput ungitur, inventum est, ut vix
quælibet ei divitiæ, non dico præferri, sed nec
saltem conferri posse videatur. Ego tamen non
crediderim sponsam esse mentitam; quippe quæ
habeat sponsum ipsam Veritatem, cujus et hic verba
loquitur, qui utique sicut fallere non vult, ita nec
falli potest. Alioquin frustra desiderat et suspirat
veritatis amplexibus jungi, mentiens veritati. Quæ
enim mendacio societas cum veritate? Quin potius
veritas perdit omnes qui loquuntur mendacium
(Psal. v, 7).

5. Fortassis in Evangelio si quærimus, inveniemus
præcessisse et hujus figuram. *Maria, inquit, Magda-*
lene, et Maria Jacobi, et Salome emerunt aromata
ut venientes ungerent Jesum (Marc. xvi, 1). Videsne
in prima fronte propositi capituli, quanti æstimand-
um sit etiam hoc materiale unguentum, cujus aro-
matibus comparandis non una vel duæ sufficere
potuerunt? Una primum, una et secundum attulit
unguentum. Ad hoc autem comparandum et præpa-
randum tres pariter convenerunt, ut simul videlicet
emerent quod per se singulæ non poterant, et sic
venientes ungerent Jesum. Non solum pedes, aut
solum caput, sed, *ut venientes, inquit, ungerent Je-*
sum, id est totum corpus. Sed attende, quod tam,
pretiosi hujus unguenti pati Christus noluerit perdi-
tionem fieri: et ideonon invento corpore reporta-
runt illud, et jussæ sunt exhibere vivo, quod præpa-
raverant mortuo. Quod et fecerunt, cum protinus
nuntiato gaudio resurrectionis, discipulorum, qui
procul dubio membra Christi, et membra viva erant,
tristia corda delinire curarunt. Quæ utique membra
nisi plus illo crucifixo corpore Christus diligeret,
pro his illud crucifigendum non tradidisset. Lique-
t itaque, quod duo illa tanto hoc ultimum præcellit
unguenta, quanto Christus [*videtur legendum Christo*
Ed. P.] hoc suum corpus, id est Ecclesiam, cui exhi-
betur, illo quod ex eo ungi voluit, quod et propter
hujus redemptionem tradi voluit, constat esse ama-
bilis.

SERMO XCI (142).

De tribus emissionibus.

1. *Emissiones tuæ paradisi* (Cant. iv, 13). Vox
illius cælestis Jerusalem, congaudentis huic quæ
peregrinatur in terris. Sunt autem tres emissiones.
Prima, conjugatorum pœnitentium in mundo; se-
cunda, conversorum continentium in claustro;
tertia, prælatorum prædicantium, et orantium, pro
Dei populo. De prima emissionem, id est penitentiam,
dicunt angeli, quibus gaudium est super uno pecca-